

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**VRBIS|| HIEROSOLIMÆ|| QVEMADMODVM EA CHRISTI||
tempore floruit, & suburbanorum eius brevis.||
descriptio.||**

**Adrichem, Christiaan van
Coloniae Agrippinae, 1585**

VD16 A 298

Loci Ad Occident. Vrbis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64394](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64394)

LOCI AD OCCIDENT. VRBIS.

LOCI AD OCCIDENTEM VRBIS.

230.

2. Reg. 5. c.

1. Par. 14. c.

AALPHARASIM. campus est in valle Raphaim. in quo Dauid rex primò Philistæos prostravit, sculptiliaq; eorum in castris reperta, combusit.

231.

Iosep. 14. tit.

24. & 1. bel.

12.

CASTRA HERODIS. que, teste Iosepho, posuit ad occidentalem vrbis tractum.

232.

2. Par. 32. c.

Bro. itin. 6. b

FONS GION INFERIOR, qui oriebatur in fine agri fullonis. cuius aquas duxit Ezechias rex in Piscinam superiorem.

233.

4. Reg. 20. d

2. Pa. 32. ag

Eccles. 48. c

Bro. itin. 6. b

FONS GION SUPERIOR, emanans è monte Gion. Quem postea Ezechias rex obturavit, & ferro rupē fodiens, direxit aquas eius

LOCI AD OCCIDENT. VRBIS. 187

eius subter ad occidentem ciuitatis David, ac subterraneis canalibus eas per medium ciuitatis introduxit in Piscinam interiorem, ne in obsidione aqua populo deesset.

234.

IUDAS. Hic Iudas, ex Apostolo factus proditor, ex funesta scymoro quadam, quæ adhuc visitur, laqueo se suspendit; atque suspensus crepuit medius, & effusa sunt omnia viscera eius.

Mat. 27: d.

Act. 1. c.

Broc. iti. 6. b

Sal. tom. 8.

cap. 5.

235.

MONS CALVARIÆ. mons petrosus & mediocriter altus erat, Hebraicè Golgotha, aliàs Coatha dictus: qui ciuitati inter occidentem & septentrionem proximus erat. in quo, noxij publico iudicio dānati, extremo supplicio plectabantur. vbi quouis tempore, sicuti circa patibula videre est, passim iacebant caluariæ, ossa, viscera, & sanies hominum suspensorum, decollatorum, vel alio mortis genere occisorum. Hic I E.

Ierem. 31. g.

Matt. 27. d.

Mar. 15. b.

Luc. 23. e.

Ioan. 19. d.

Hier. in loc.

Heb. lit. G.

SVS

SVS CHRISTVS Saluator no-
 ster, qui non nouerat peccatum, pro
 nobis, inquit Paulus, peccatum, hoc
 est, hostia pro peccato suo factus, nu-
 dus inter duos latrones, quasi noxius
 pro salute omnium crucifixus est. Ita-
 que Caluariæ mons, cùm antea locus
 esset infamis, Christi passione, eiusque
 sanguine vsque adeo est nobilitatus
 & sanctificatus, vt nunc Angelis pari-
 terque hominibus sit colendus. Sicut
 etiam crux, quæ prius erat ignominio-
 sa, pari ratione nunc facta est gloriosa

2: Cor. 5. d:

Deut. 21. d.

Galat. 3. b:

236.

Broc. itin. 6.

b: c:

Sal. to. 6 c. 5

3: Reg. 1. c.

Ios. 7: ant 15

MONS GION. Mons saxo-
 sus, altus & oblongus est, qui
 ab occidente urbem ambiens,
 versus Portam iudiciariam
 sensim decrefcit, & profunda valle ab
 vrbe discernitur. In hoc monte iussu
 Dauidis Salomon à Sadoc Pontifice
 Nathan Propheta sacro oleo in Regē
 vnctus fuit. Cui mox ab omni popu-
 lo acclamatum est, VIVAT REX
 SALO-

LOCI AD OCCIDENT. VRBIS. 189

SALOMON. qui læti tibijs actubis ita cecinerunt, vt præ hominum clamore ac instrumentorum concentu terra simul ac aër resonaret.

237.

MONUMENTVM ANANI Pontificis, de quo Iosephus belli Iudaici libro 6:cap:13:

238.

PYRI vallis Raphaim, quas Iosephus Siluam fletus vocat, iuxta quam cælitus Dauid adiutus, secundò Philistæos prostravit, ac longè lateque persecutus est.

2. Reg. 5. d.
Lira. ibidem
1: Par: 14. d.
Ios. 7: ant: 4

239.

SEPULCRVM DOMINI gloriosum. Monumentum erat nouum, octo pedes longum, quod à monte Caluariæ centum & octo pedibus, à monte autem Sion passibus mille distans Iosephus ab Arimathæa nobilis senator in Horto Caluariæ monti propinquo in petra sibi exciderat. In quo ipse vnà cum Nicodemo, B. Maria, & pijs mulieribus

Isai. 11. c.
Matt. 27. g.
Mar. 15. d.
Luc. 23. g.
Ioan. 19. g.
Nicep. 8. his-
to. eccl. 30:
Bedain Mar-
ci cap. 16.
Broc. iii. 6. b
Breiden: 12.

Iul. b.
Sal. to 7. ca.
3. & 6.
Pasc. d. 225.
& 227.
Beth. Sabb.

Mar. 16. c.
Ioan. 20. c.

bus corpus Iesu de cōsensu Pilati à cruce depositum, myrrha & aloë conditum, sindone munda inuolutum, honorificè capite occidentem versus sepeliuit. (vnde etiam mos nobis Christianis inoleuit simili corporis dispositione in locis sacris mortuos sepeliendi) & aduoluto saxo ingenti ad ostium monumenti, abiijt. Interim verò Principes sacerdotum & Pharisæi, Christi resurrectionem conantes impedire, adhibita militum custodia munierunt sepulcrum, lapidem quoque, qui claudebat os sepulcri, sigillo obsignauerunt, ne quid fraudis possit esse vel in custodibus. Sed hæc Iudæorum diligentia, qua conabantur resurrecturo exitum concludere, auxit miraculum, & resurrectionis fidem confirmauit. Nam Christus tertio die rediuiuus, clauso & obsignato sepulcro resurrexit. atque ibidem Marię Magdalenę ad monumentum ploranti specie hortulani primò apparuit.

SILVA

240.

SILVA, ciuitati proxima, vt col-
 ligitur ex Iosephi libro sexto Iu-
 daici belli. cap. 14.

241.

TORRENS GION, siue ri-
 uus. quem Achaz rex è fonte
 Gion inferiore, per medium ter-
 ræ in Piscinam superiorem du-
 cere inceperat. quod tandem Ezechi-
 as rex perfecit.

242.

VALLIS CADAVERVM,
 quæ inter montem Caluariæ
 & mœnia Ierusalem sita est, ne-
 men inde habens, quòd ibi ca-
 dauera, ossa, & cineres eorum, qui in
 monte Caluariæ morte puniti aut cõ-
 busti erant, proijciébâtur. Quamobrè
 & milites Christi crucifixores, post-
 quam latronum, qui cum Christo cru-
 cifixi erant, fregissent crura, ob immi-
 nentem vesperam & diem festum, co-
 rum cadauera & cruces, simul & Chri-
 sti iam sepulti Crucem ac titulum
 in

2. Par. 32. a.

& 33. c. iux-

ta textum

Heb. Hiero.

ibidem.

Neem. 2. c.

Broc. iii. 6. b

Ierem. 31. g.

Liran. ibidè.

Ioan. 19. f.

Euseb. in vi-

ta Constati-

mi li. 3. c. 42

Hierõ. to. 1.

episto. 13. ad

in

Paulinū &
tom. 3 in loc.
Act. Apost.
litera H.
Ambros. 10.
3. in Oratiōe
funebri The-
odosij Impe-
ratoris.

Paulinus No-
lanus epi 11
ad Seuerum
Sulpitium.

Ruffi. in Eu-
se hist. eccl
lib. 10. cap. 7
& 8.

Socrat. 1. hi.
ecclesiast 13

Theodorit. 1
hist eccl. 18

Sozomen. 2
histor. ecc. 1.

Nicep 8 hi-
stor. eccl 28

29 30 & 50
Bretul. Rom

Pet: de Na-
tal: in Cata:

in hanc vallem præcipitauerunt. Su-
per quæ deinde egestis ac exoneratis
ciuitatis sordibus, vallistandem tota
oppleta fuit. atque hac ratione trium-
phale illud crucis lignum sub magno
fordiū aceruo trecentis ferè annis an-
tè sepultum iacuit: Simili modo eius-
dè ciuitatis incolæ, haud secus quàm
si ad delendam omnem Christi me-
moriã conspirassent, sepulcrum Do-
mini vehementi iniectò aggere pror-
sus obruerunt: Et Gentiles quoque
nequaquam Iudæis in hoc studio in-
feriores, in crucifixionis loco marmo-
ream impuræ Veneris statuam ac fa-
num, in resurrectionis autem loco, Io-
uis idòlum, in Bethleem verò ad præ-
sepe Saluatoris, simulacrum & lucum
Adonidis impudici Veneris amasij
collocauerunt; vt Christiani Christū
prædictis in locis adoraturi, ea simula-
cra adorare viderentur.

Cæterum non est sapientia, non
est prudentia, non est consilium con-
tra Dominum; qui huiusmodi tam
Iudæorum quàm Gentilium impieta-
te passionis suæ trophæa, quæ Christia-
ni propter varias persecutiones ægrè
custo-

LOCI AD OCCIDENT. VRBIS. 193

custodiere potuissent, ab impiorum manibus seruauit illæsa: tanto gloriosiori honore à Christianis exaltanda, quanto maiori ignominia ab inimicis suis fuerant contempta.

Anno enim post Christum natum trecentesimo vigesimo sexto pace iam Ecclesiæ reddita, & celebrata contra Arium à trecentis octodecim Episcopis Synodo Nicena, B. Helena Augusta, pij Constantini Imperatoris pia mater fermè octogenaria, Diuina admonitione conquirendæ Dominicæ Crucis studio Hierosolymam cum exercitu profecta, eadem simulacra, stana & lucos, post annos circiter centum octoginta euertenda curauit. Ac nullum non mouens lapidem vt absconditæ Dominicæ Crucis locum cognosceret, viros de Iudæis peritissimos vt propriæ impietatis iudices exquisiuit, & accitos in Hierosolymam congregauit. Cùm ergò illi coràm Imperatrice comparuissent, & de loco Dominicæ passionis rogati, eum nequaquam voluissent indicare, quæsito prætextu quòd nullam eius rei haberent notitiam, præcepit Imperatrix eos om-

N nes

Sanctorum
lib. 4 ca. 117
Broc. iti. 6. b
Breiden. 12.
Iul. b, & 13.
Iul.
Sal. to. 7. ca.
3. 4. 5. 6. 7. &
tom. 8. ca. 3.
P. sc. d. 214
225, 226 &
227.

nesigne cremari. Qui sibi timentes, tradiderunt ei Iudam quendam, virum in gente sua ætate præstantem, qui puer à parentibus suis de his quæ Imperatrix scire ab illis cupiebat, fuerat instructus. Tum illa cæteris dimissis Iudam compellans, Mors, ait, & vita apposita sunt tibi si non ostenderis mihi Crucem Christi: quodcunque volueris elige. Ille verò tergiuersans, varijs sermonibus moras necebat. timebat enim (id quod reuera factum est) per Crucis prædicationem leges & traditiones Iudaicas fore abolendas. Instat Imperatrix, vrget vt secretum prodatur, varijsque mortis minis hominem premit. At cum nihil, verbis proficeret, ad rem ventum est. Nam in puteum aqua vacuum demittitur, & inedia periturus excruciat. Cum autem omni cibo sex diebus fuisset destitutus, die septimo extrahi petijt, & se Crucem Dominicam indicaturum promisit. Extractus igitur ad locum cõcitus vbi iacebat sancta Crux perexit & fusis ad Deum precibus, sanctæ Crucis lignum supplex ostendit sibi postulauit.

Præ-

LOCI AD OCCIDENT. VRB. S¹⁹⁵

Præstitit Deus precibus auditum, & locum ubi Diuina recondita iacebāt passionis suæ insignia, euidenti miraculo demonstraui. Nam subito terra commota est, & aromatum miri odoris vaporem exhalauit. Quo miraculo venerabilis Imperatrix de loci testificatione confirmata, iussit illicò in ipsum locum operam fossionis accingi. Parataque mox ciuium pariter & militari manu, breui laborem istius molitionis hausit. Nam exportatis fordibus in altum defossas tres cruces inuenit, & seorsim ab alijs ligneam illam tabulam, quæ olim Cruci Domine impolita, titulum Hebraicè, Græcè, & Latine à Pilato scriptum continebat. At verò cum ex tribus crucibus, cuiam Christus affixus fuisset, non appareret, sapientissimus ille Macarius Hierosolymorum episcopus tali via id inuestigare aggressus est. Nobilis quædam mulier Hierosolymis morbo quodam grauissimo, eoque planè insanabili diu afflictata fuerat: ad quam in lecto decumbentem, iamque morti proximam

Hierosolymorum antistes sibi Imperatoris matre ac alijs qui aderant assumptis, venit. atque vt prius Deum oracatus esset, dedissetque inspectantibus illud signum, nimirum, eam esse Domini crucem, quæ mulieri adhibita, morbo illam liberaret, adhibuit primò vnam ex tribus, & nihil profecit. adhibuit secundam, & ne sic quidem aliquid actum est. vt verò tertiam admouit, repentè lecto exiliens mulier sanitati restituta est. Quo admirando spectaculo Iudas totus commotus, ex Iudæo factus est Christi confessor, & sacramento Baptismatis initiatus, à quærenda cruce Quiriacus fuit nominatus. qui postmodum Hierosolymorum episcopus, Crucigerorum ordinem dicitur instituisse, & sub Iuliano apostata, glorioso Christi martyrio coronatus esse. Interim Imperatrix inuenta Cominica Cruce, aggerem quoque, qui sacrum Cominini occultabat sepulcrum, quod diu sub illo abstrusum iacuerat, asportauit. Quo facto, mox illud emerfit, & in eo clauos, quibus Saluator noster cruci suffixus fuerat, repperit; ibidem quoque

quoque coronam spineam inuenisse videtur. Ex quo tempore cautum est, ne crux ad supplicium cuiquam adhiberetur. & decretum, vt singulis annis tertia Maij huius inuentionis festum celebraretur.

Imperatrix voti sui facta compos cupiens excolere locos, in quibus salutaria nobis mysteria, incarnationis, natiuitatis, passionis, resurrectionis, atq; ascensionis sacramentis Dominus redemptor noster impleuerat, artifices materię cuiusque generis vndique cogere, templaque in sanctis illis locis supra triginta, ob magnitudinem amplissima, & ob splendorem illustrissima extruere cepit. Inter quę illa quę in hoc loco condita est Basilica reliquos totius Orbis amplitudine, atque pulchritudine longè excelluit. nam auratis corusca laquearibus, & aureis diues altaribus, marmoreis septuaginta tribus columnis fulcitur. & tam resurrectionis, quàm crucifixionis locū sub vno eodemque tecto comprehendit, quod in sui medio, rotundo patet foramine apertum, sub quo, in inferiori ecclesię parte Dominicum cō-

fistit sub dio sepulcrum, cui passionis Christi theatrum mons Caluariae, nunc viginti octo pedes altus, chori loco adhæret; qui octodecim gradibus, quorum singuli pedem & semissem in altitudine continent, sui accessum præbet. Ex quo rursus in locum vbi Crux inuenta fuit, quadraginta octo gradibus fit descensus. His ita gestis, Imperatrix Dominicam Crucem diuisit, & partem quidem thecis argenteis inclusam pro monumento in dicta ecclesia reliquit: partem verò cum salutiferæ Crucis titulo, corona, lancea, ac clauis filio suo Constantino attulit. quæ Romæ in ecclesia S. Crucis in Ierusalem, ædificata in ædibus Sessorianis, fuerunt reposita. vbi etiam pars Crucis Dominicæ, & titulus Hebraicis, Græcis, & Latinis literis cōscriptus (quem se pluries & vidisse, & legisse testatur Xantes Pagninus, concionator Apostolicus, & bibliorum fidus interpret) item spongia, duæ spinæ è corona, & vnus ex clauis hodie etiamnum seruantur. Præter salutaris ligni partem, de qua iam dictum est, seruatur adhuc in eadem

*Pag. in libro
interpreta
tionum Hebraicorum
Græcorūq;
nominum,
qua in s. Scri
ptura inue-*

Latinis literis cōscriptus (quem se pluries & vidisse, & legisse testatur Xantes Pagninus, concionator Apostolicus, & bibliorum fidus interpret) item spongia, duæ spinæ è corona, & vnus ex clauis hodie etiamnum seruantur. Præter salutaris ligni partem, de qua iam dictum est, seruatur adhuc in eadem

dem Dominici sepulcri ecclesia, lapis quidam columnę figuram exprimens cui Christus in domo Pilati cum spinis coronaretur, in sed it. Porro inter cætera quę in hac ecclesia notatu reperiuntur digna, illud minimè omittendum est, quòd hic omnes ex Christianis Hierosolymorum Reges sibi sepulcrum elegerunt. In primis verò primus Hierosolymitanę vrbis Christianus rex Godefridus de Bullion cum viuis hanc ecclesiam opimis sacerdotijs atque Canonicis doctrina & sanctitate eximijs exornasset, qui horis diurnis ac nocturnis Diuina ibi peragerent mysteria, illisq; splendidissimas circum templum edes extruxisset tum etiam mortuus magnifica & digna tantı Principis corpore sepultura magnoperè nobilitauit. Cui Principi, vt apud vetustū scriptorē reperi, quidam huiusmodi epicediū cecinit.

*Francorum gentis, Sion loca Sancta perētis.
Mirificū sidus, Dux hęc recubat Godefridus,
Aegypti terror, Arabum fuga, Persidis error.
Rex licet electus, Rex noluit intitulari,
Nec diademari, sed sub Christo famulari.*

N 4 Huius

nuntur, biblijs à se trās latis addito. in dictione Nazarenus M. Attilius Serran. de 7 vrbis ecclesijs. Vuilhelmus Tyr. belli sacri. lib. 9. c. 9. & 23. & lib 11. ca. 31. & li. 12. ca. 3.

Huius erat cura sua, Sion reddere iura,
 Catholiceq; sequi pia dogmata iuris & aequi,
 Totum scisma teri, circa se insq; foueri,
 Et sic cum superis potuit diadema mereri.
 Militia speculū, populi vigor, anchora Cleri.
 Huic virtute pari frater datur associari,
 Balduvin insignis, gentilibus & ferus ignis.

*Salign. in e-
 pist. ad Ioā.
 Lotharin-
 gia Cardin.*

Hic Balduinus, cuius duo postre-
 mi versus meminerunt, germano fra-
 tri suo Godefrido in regno Hieroso-
 lymitano successor, atq; inclytus Chri-
 stianæ religionis progator fuit. qui
 inter alia præclare à se gesta Aconem
 urbem longè munitissimam terra ma-
 riq;ne oppugnans expugnauit, Sarace-
 nos fudit, Aegyptios superauit, & Ca-
 lipham eorum regem interemit ac
 mortuos non alibi quàm hîc sepeliri
 voluit. Cuius monumentum perin-
 de vt & fratris sui Regio prorsus sum-
 ptu exstructum, atq; æterna heroum
 de Bullion memorianon indignum
 etiamnum cum fratris sepulcro extat.
 in quo sic legitur.

*Rex Balduinus, Iudas alter Machabeus,
 Spes patriæ: vigor Ecclesiæ, virtus vtriusque.
 Quem formidabāt, cui dona tributa ferebāt,*

Cedar

Cedar, Aegyptus, Dan, ac homicida Damas-
cus.

Proh dolor in modico clauditur hoc tumulo.

Pari religione sex reliqui Reges, qui post Balduinum Hierosolymis regnauerunt, (inter quos numeratur Theodoricus sextus, Illustrissimus Hollandiæ comes) suam in eodem loco eligentes sepulturam, non minori cultu, quàm priores illi, suæ ibidem magnificentiæ signa reliquerunt. Siue ergo inuentionis Dominici sepulcri primordia spectes, quando sub Augusta Helena Augusto templo est inclusum; siue posteriora eius tempora cum Christianorum Regum sumptibus ditissimè est dotatum, eorumque monumentis nobilitatum, semper illud Isaiaë vaticinium locum habuit: In die illa radix Iesse, qui stat in signum populorum populorum, ipsum gentes deprecabuntur, *Et erit sepulorum eius gloriosum.* Quod nec nunc quidem veritate caret, cum inter barbaras illas gentes Franciscini Ordinis, patres alijque Christiani nominis monachi, nõ Latini solùm, sed Græci quoque, Armeni, Indi, aliarumque diuersissima-

Vuilhel. bel. sacr. lib. 13. ca. 28. & li. 15. ca. 27 & li. 18. cap. 34. & li. 20 cap. 33: Et belli sacri continuat. lib. 1. cap. 3.

Isai. 11. 6: Salig: to: 8: cap. 1: & 2:

*Hiero. tom
1. epist. 17
ad Marcel-
lani.*

*Vide Petr.
Canis. l. 5. c.
20 operis de
B. Virgine
qui citatur.
à D. Tilm.
Bredenba-
chio lib 2.
collat. sacr.
c. 4.*

marum nationum homines, diuersis licet cæremonijs, vna tamen fide vnū Christum in distinctis huius ecclesiæ locis venerentur, ac quotidianis sacrificijs adorent. Et quo nihil potuit accidere sepulcro gloriosius, huc ex singulis Orbis partibus omnis sexus, ætatis, atque fortunæ homines confluunt alij vt beneficia Christi experiantur, pænitentiam pro peccatis agentes, alij verò vt pro expertis beneficijs vota soluant, & munerum largitori gratias agant : Omnes autem vt Christum magnificent, eiusque Diuinam virtutem etiam in medio inimicorum eius prædicent. Tali pietate ante annos circiter mille octoginta, insignis illa peccatrix Maria Aegyptiaca præ occidentalibus huius Ecclesiæ foribus cum lacrymis orans, (vbi facellum in eius honorem erectum adhuc visitur) Diuinam experta clementiam, à vita sua, quam perditè egerat, ad pœnitentiam conuersa: ultra Iordanem in desertum secessit, & corpus suum varijs exercitijs sibi in seruitutem redigens, omnibus sanctissimæ vitæ exemplo fuit. Postremò, quod vel maximè ad Do-
mini-

LOCI AD OCCIDENT. VRBIS 203

minici sepulcri gloriam facit, gloriosum id sit oportet, cū hinc gloriā suā quærant qui nobiles haberi volunt. Antiqua enim consuetudine à maioribus nostris receptum est, vt ex Christianis (qui sacra illa loca inuisunt) legitimi thori, orthodoxæque fidei, & boni nominis nobiliores qui que iuxta hoc sepulcrum solemni quodam ritu magis nobilitentur, & in equestris ordinis milites, quos auratos vocare solent, inaugurentur.

Cū ergò præclara hæc Dominicæ passionis insignia tot fuerint operta annis, & ne gentibus quidem in ædificatione fani ad ipsam fabricam terram egerentibus, reueleta, nõne Diuino consilio latuerunt, vt tunc inuenirentur cū religiosè quærentur?

243.

VALLIS FONTIS GION
de qua in libris Paralipomænon
& in Iosepho legitur.

2. Par. 33. c.
Ios. 6. bel. 13

244

VALLIS Raphaim id est, gigātū. Val-
lis est ad vrbis occidētē amplissima
& po

Iosue. 15. b.
& 18. c.
2. Reg. 5. c. d.
23. b.

*I. Par. 11. c.**24. b. d.**1. Mai. 17. b.**Hier. ibidē.**& de loc He**br. 11. E & R**Ios. 7. ant. 4**Broc itin. 7.**Breid. ibidē*

& potentissima, quæ à septentrione incipiens, & versus austrum longè latè que se extendens, optimi tritici, vini, olei, ac frugum omnium olim fuit feracissima. In qua Dauid Philistæos ingenti exercitu ipsum bis inuadentes, Deo adiuuante bis fudit ac fugauit.

245.

*Act. 8. e.**Bro. itin. 6. b**Sal. to. 8. c. 5**Ios. 8. ant. 7.*

VIAE in Bethleem, Emauntem, Gazam, & Ioppen. quas Salomon, sicut & ceteras vias regias, quæ Hierosolymam ducebant, filice strauit: tum vt vltro citroque comitantibus essent faciles; tum ad ostentandam hac quoque parte Principatus sui magnificentiam.

246.

VIA in Silo, & Gabaon, de qua Brocardus itin 6. b:

247.

Pasc. d. 210.

Hic Christus, secundum maiorū traditionem, rursus sub cruce corruit.

Hic

248.

Hic Iesus ad mulieres lamentan-
tantes conuersus, Filie, inquit,
Ierusalem, nolite flere super
me, sed super vos ipsas flete, &
super filios vestros, quoniam ecce ve-
nient dies, & cæter. Vbi postea extru-
cta fuit ecclesia: cuius nunc ne quidẽ
vestigia apparent.

Luc. 23. d.
Breiden. 14
Iul. a.
Sal. 10. 8. c. 7
Pasc. d. 211.

249.

Hic Christum vltimò sub cru-
ce cecidisse antiquorum, tra-
ditio est. qui locus etiam num
lapide crucis figura insignito,
signatus, à peregrinis mira deuotione
exoscülatur.

Breiden. 13.
Iul.
Pasc. d. 181
& 212.

250.

Hic Christo vestimenta, quæ iã
faucio eius corpori & concre-
to sanguini inhærebant, non
sine vulnerum renouatione
(quæ maiorem quàm prima vulnera-
tio

Psal. 38. a.
& 68. f.
Isai. 63. a.
Mat. 27. d.
Mar. 15. b.

*Breiden. 12.
Iul. b.*

Pasc. d. 213.

Psalm. 21. c.

Zach. 13. c.

Ioan. 20. f.

Sal. 10. 764

Pasc. d. 214.

Mat. 27. e.

Mar. 15. c.

Luc. 23. e.

Ioan. 19. f.

Psalm. 21. c.

Zach. 13. c.

Ioan. 20. f.

Sal. 10. 764

Pasc. d. 214.

Mat. 27. e.

Mar. 15. c.

Luc. 23. e.

Ioan. 19. f.

Psalm. 21. c.

Zach. 13. c.

Ioan. 20. f.

Sal. 10. 764

Pasc. d. 214.

tio solet inferre dolorem) extracta sunt. Atque ibidem, donec quæ ad erigendam crucem erant necessaria pararentur, nudus crudis vulneribus vêtto & frigori expositus, super lapidem (vt tradunt) sedens, vino myrrhato felle mixto potatus est.

251.

Hic Christus supinus in crucem stratus & expansus est, eiusque manus & pedes ferreis clavis perforati, ac cruci adfixi: tenentur; ipsius membra ea vi in cruce extensa, vt luxarentur artus eius, & dinumerarentur omnia ossa eius.

252.

Hic locus ille est totius Orbis terrarum sacratissimus, atque æterna memoria dignus. vbi cunctis spectantibus Crux affixum sustinens Christum, cum ingenti omnium membrorum viscerumque eius concussione ac dolore, ipso meridie festi Paschæ in foramen rupis Caluariae posita est. In cuius suprema parte lignea alba tabula affixa fuit, quæ titulum

LOCI AD OCCIDENT. VRBIS. 207

tulum, mortis eius causam exprimentem manu Pilati exaratum, huiusmodi Hebraicis, Græcis, & Latinis verbis & literis continebat.

ישוֹ מְלִךְ הַיְהוּדִים
 Iysōus ὁ Ναζωραῖος ὁ βασιλεὺς
 τῶν Ἰουδαίων.

IESVS NAZARENVS
 REX IVDÆORVM.

Ea autem positione Crux Iudæorum studio fuit erecta, ut Christus dorsum suum contra Ierusalem haberet, faciem autem versus occidentem. Indignum enim eum reputabāt quem sanctæ vrbis aspectu dignarentur. Neque verò hoc fortuito factum esse, aut mysterio vacare putandum est. quin potius singulari Dei dispensatione suæ ipsius misericordiæ, ac nostræ felicitatis hac ratione non falsi videntur fuisse prophete. eoque facto præ-nunciassent, quod fore Ieremias prædixerat: Sicut vêtus vrens dispergam eos coram inimico: dorsum, & non faciem ostendam eis in die perditionis eorum.

Nam

Hierony. in
 Marci ca. 15

Sedulius l. 4

Io. Damascenus lib. 4.

Orthodoxa
 fidei cap. 13.

Beda in Luc
 cap. 23.

Bre. 12. Iu. b

Sal. to. 7. c. 5

Pasc. d. 222

P. Mōtanus

in Passion.

Domini.

Io. Molanus

de pictur.

Ierem. 18. c.

*Hiero. in Ie-
remi. cap. 18*

Psal. 58. b. c.

Isai 10. e.

Rom. 9. f. &

11. c.

Psal. 65. b.

Nam cum in toto Orbe coram inimi-
co diabolo sint disperfi, ait Hierony-
mus, & diebus ac noctibus in Sinagô-
gis Satanæ inuocent nomē Dei, dorsū
& non faciē suam ostendit eis Deus, vt
intelligent eum semper recedentem,
& nunquam ad se venientem. idque
in die perditionis eorum, hoc est, om-
ni tempore post passionem Saluatoris
vsque ad finem sæculi. vt postquam
subintrauerit plenitudo gentium, tū
reliqui populi Israël conuertantur, &
salui fiant. Nostræ verò fælicitatis sua
immanitate existimo fuisse prænun-
cios. quòd pijsima Christi ad occasū
exporrecta facies non aliud mihi de-
notasse videatur, quam quod multo
antè tempore Regius Propheta fue-
rat vaticinatus, cum diceret: *Oculi eius
super gentes respiciunt.* Super nos enim
misericordiæ suæ oculos à passionis
suæ tempore apertos & fixos habens,
vsque in Mundi finem benigna nos fa-
cie adspicere non desinet. Quapro-
pter etiam meritò nos Christiani, vt hu-
ius rei non immemores nos esse osten-
damus, ferè ad orientem versi oramus
& cum beatissima virgine Maria, &
SSS. Apo-

SSS. Apostolis facie ad orientem conuerſi, Christum mori, ascendere, & iudicatum descendere, ac denique paradisum reddere contemplamur.

Hoc igitur situ Dei filius in crucem suffixus, tribus horis nudus, faucibus cruentus, & spinis tempora redimitus, in grauissimis tormentis medius inter duos latrones pependit, velut socius criminis, qui socius erat supplicij. quod futurum prædixerat Isaias, cum ait: Et cum sceleratis reputatus est. Quem interim in tantis malis prætereuntes Iudæi, Principes sacerdotum vnâ cum scribis & senioribus populi, nec non milites, atque ipsi etiam vtrique suspensi latrones, pro consolatione, quæ omni afflicto debetur, indignis modis deriserunt, ac velut exprobrantes iam victo, ludibrii causa motis capitibus dicebant: *Vah, qui destruis templum Dei, & in tribus diebus illud reedificas: salua te metipsum, si filius Dei es, descende de cruce. Alios saluos fecit, se ipsum nõ potest saluum facere, si Christus Rex Israel est descendat nunc de cruce, & credimus ei. Confidit in Deo: liberet nunc, eum si vult. dixit enim, Quia filius Dei sum. & multa alia.* Iesus

O

autem

Gregor. Nazian. in Tragoæ. Christus Patiens.

Thren. 1. d.

Isai. 53. d.

Mar. 15. c.

Luc. 22. d.

LOCI AD OCCIDENT. VRBIS 211

obsequium, cum acceptam spon-
 giam aceto impleuisset, imposuit
 arundini, dabatque ei ut biberet. ve-
 hementer sitiebat Iesus hominum sa-
 lutem, sed Iudæi præter fel & acetum
 nihil offerunt. Simulatque verò ace-
 tum Iesus gustasse, dixit: *Consumma-
 tum est.* significans iuxta patris sui vo-
 luntatem ritè sacrificium peractum
 esse. Ac mox iterum voce magna cla-
 mans, profusis lacrymis *Pater ait, in
 manus tuas commendo spiritum meum.*
 & inclinato capite vir florenti ætate
 expiravit, hora nona diei vigesimi
 quinti mensis Martij, annos à natiuita-
 te emensus triginta tres, & menses tres,
 incarnationis autem suæ anno trigesi-
 mo quarto iam præcisè completo.

Tali sacrificio summus atque æ-
 ternus ille Pontifex charitate, qua ma-
 ior nulla esse poterat, ardens, pro hu-
 mani generis redemptione semetip-
 sum in holocaustum & hostiam paci-
 ficam Deo Patri obtulit; suaque mor-
 te mortem destruxit. Satam vicit

O 2 in-

Psal. 68.e.

6

Hebr. 5.c.

7

Rom. 5,b:

Hebr. 5.b.c.

9.c:d:g

1.Pet. 1.c3c

1 Ioan. 1: d.

Apocal 1. b.

autem hæc omnia longè ipsa cruce acerbiora ferens patientissimè, adeò eavltus non est, vt pro ipsis etiam insul- tantibus deprecatus sit, dicens: *Pater, dimitte illis. non enim sciunt quid faciunt.* & alteri è latronibus misericordiam poscenti paradysum promittens dixit:

2 *Amen dico tibi, Hodie mecum eris in Paradiso.* Tum verò dilectâ matrem suâ, dilectumque discipulum intuens, virginemq; virgini commendans, dixit matri suæ: *Mulier, ecce filius tuus.*

3 Deinde discipulo: *Ecce mater tua.* qui ex illa hora accepit eam in sua. Dum hæc ita geruntur Sol, quæ fabricator Mundi in cruce patiebatur supplicia non sustinens, quasi lugens faciè suam obduxit, & ab hora sexta, cum maximè feruere solet, vniuersam terram vsque ad horam nouam caligine obtexit.

Tunc Iesus à Patre se derelictum cõ- querens, magna voce clamauit, dicens: *Deus meus, Deus meus, vt quid dereliquisti me?* Hoc peracto, quò omnia quæ per Prophetas de ipso scripta erant, implerentur, dixit, *Sitio.* Cõtinuò accurrens quidam, vt ipsi videretur deferre ob-

ob-

10. Mande-
vyl.
Pasc. d. 222.

Psal. 73. 6.

infernum confregit, vitam reparavit, accipientibus cælum regnumque æternum aperuit. Quapropter & à maioribus nostris in circumferentia foraminis, cui Crux Christi infixæ fuit, hæc Psalmographi verba Græcis literis olim quidem argento, nunc autem cupro insculpta sunt.

Ὡδε ὁ θεὸς βασιλεὺς ἡμῶν πρὸ αἰῶνος εἰρδὸν
μάσατο σωτηρίαν ἐν μέσῳ τῆς γῆς. hoc est,
Hic Deus Rex noster ante secula, operatus est
salutem in medio terra.

Pasc. d. 223.
Et 224.

Zach. 13. a.
Isai. 12. a.

Zach. 12. c.

Qua quidem vnica tam cruenta oblatiōe legitimè facta, noluit statim à morte à cruce deponi, sed vti viuus, sic quoque vita defunctus tribus ex cruce horis omnibus spectaculo suspensus, sicut vniuersa membra cruciatibus exposuerat, ita nobis omnē sanguinem ad nouissimam cordis vsque guttam effundere, & fontem in ablu-tionem peccatorum, de quo in gaudio haurire possemus, aperire voluit. Vnus ergo militum lancea latus & cor eius perfodiens atq; aperiens, pro-tinùs ex vulnere sanguis & aqua tan-quã vberimus fons profluxit. ex quo sicuti ex cæteris quatuor vulnerum
riuis,

riuis, omnibus Sacramentis sua sanctificandi virtus, & Ecclesiæ sua salute maneat. Interea verò omnia testata sunt Domini sui mortem. Velum templi in duas partes scissum est, terra concussa est, monumeta aperta sunt, mortui surrexerunt, & petrae, Iudæis cordis exprobrantes duritiem, ruptæ diffilierunt. Cuius rei etiam hoc præclarum in petroso Caluariæ monte adhuc extat argumentum; ibi enim conspicitur etiamnum potest illa, quæ sub manu Christi læua, & à sinistris pendens latronis cruce, in mortem Domini facta est scissura, in qua Domnici sanguinis colorem adhuc deprehendere licet. Scribit Eusebius quod Lucianus Antiochenus presbyter, vir moribus, continentia & eruditione præcipuus, ad tribunal iudicis adductus, coram Præsidente & populo insigni oratione Christianæ religionis rationem reddens, inter alia fidei, qua adducebat testimonia, etiam hanc scissuram testem adhibuerit, dicens: Ad stipulatur his ipse in Hierosolymis locus, & Golgothana rupes sub patibuli onere disrupta. Hæc Lucianus. Cuius

Euseb. histo. eccl. lib. 9. c. 6.

Bro. iti 6. b.

Breiden. 12.

Iul. b.

Sal. 107. c. 4.

Pasc. d. 214.

Et 22.

Luc. 23. f.
Num. 16. e.
Hierony. in
Marci c. 15.

quidem scissuræ ea est latitudo, quòd
 humani corporis crassitiem facilè ca-
 pere possit. Profunditas verò tanta,
 quòd ab huius rei curiosis dimissà bo-
 lide nequaquam potuerit inuestigari.
 vt verisimile sit, in infernum vsq. pa-
 tere. & quemadmodum latroni dex-
 tero via per Christi mortem in cælum
 referata est: ita per petræ huius scissu-
 ram latroni sinistro (vt olim rebeli
 Core) viam in infernum apertam esse.
 Ex quo patet quàm verum sit, quod
 de ipsis ait Hieronymus: Christus, in-
 quiens, vnum reliquit sinistram, alte-
 rum assumit dexterum, sicut in die iu-
 dicij faciet. ex simili crimine, dissimi-
 les sortiuntur fines. alter antecedit Pe-
 trum in paradisum: alter Iudam in in-
 fernum. Confessio breuis, vitam ac-
 quisit longam: & blasphemia finita,
 plena plectitur æterna hucusque Hie-
 ronymus.

253.

Ioan. 19. e.
Luc. 2. e.

Hic B. Maria, cum Ioanne, Ma-
 gdalena, & alijs mulieribus, fir-
 ma, mentis fideique constantia stetit,
 quin.

LOCI AD OCCIDENT. VRBIS. 215

quindecim vlnis, quæ nunc octodecim gradibus metiuntur, à Cruce Domini separata. vbi iuxta Simeonis vaticinium animam eius doloris gladius transiuit; & corporis doores, quorum in partu & morte fuit expers, animi doloribus duplicauit. Ibidem verbis Christi Ioanni est commendata: & Ioannes in Mariæ filium adoptatus. qui locus (vt cæteri) pia adhuc veneratione à fidelibus decoratur.

Breiden. 12.

Iul. b.

Sal. to. 7 c. 5

Pasc. d. 225

Beth. fer. 6.

254.

Hic milites Christi crucifixores partiti sunt inter se vestimenta Christi: & pro tunica eius, quæ sic erat contexta vt dissui non posset (quæ Augustæ Treuirorum etiamnum religio se seruatur) sortiti sunt: vt perficeretur quod dixerat prophetia. Diuiserunt sibi vestimenta mea. & cæter.

Ioan. 19. d.

Breiden. 12

Iul. b.

Sal. to. 7 c. 5

Pasc. d. 214

Psal. 21. c.

255.

Hoc loco, tredecim à cruce Domini ingressibus distante, exanime Christi corpus à cruce depositum, mox que sepulture tradendum, in sinum B. Mariæ collocatum esse, maiorum traditione accepimus.

Breiden. 12.

Iul. b.

Pasc. d. 225

Bethl. sabb.

Hic

256.

*Mat. 28. b.**Breiden. 12.**Iul. a.**Pasc. d. 181.**Breui. Rom.**in hymn. Tri**stes erant A**postoli.**Marc. 16. c.**Luc. 24. b.*

Hic Christus mulieribus ab eius sepulcro Hierosolymam regredientibus occurrit, easque salutauit: quæ amplex se & osculatae pedes eius, adorauerunt eum.

257.

Hic Christus, peregrini forma cum duobus discipulis Emanantem iuit: eisque inter eundem Moyfi & omnium Prophetarum scripturas in se impletas, interpretatus est.

LOCI AD SEPTENTRIONEM VRBIS.

258.

*4. Reg. 25. a**Iere. 1. c. 39**a. 52. a.*

ASTRA CHALDAEORVM. ab hac aquilonari vrbis parte Nabuchodonosor rex Babylonis & Chaldaei Hierosolymam oppugnauerunt & expugnauerunt.

CAS.